

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Jn 6, 41-51

Évközi 19. vasárnap („B” év)

A kenyér, amelyet én adok, az én testem a világ életéért

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29.11)

+ EVANGÉLIUM Szent János könyvéből

A kenyér, amelyet én adok, az én testem a világ életéért

Abban az időben a zsidók zúgolódni kezdtek Jézus ellen, amiért azt mondta: „Én vagyok az égből alászállott kenyér.” Így érveltek: „Nem, Jézus ez, Józsefnek a fia, akinek ismerjük apját, anyját? Hogyan mondhatja hát: az égből szálltam alá?”

Jézus azonban így szólt: „Ne zúgolódjatok egymás között. Senki sem jöhet hozzám, hacsak az Atya, aki engem küldött, nem vonzza, – és én feltámasztom az utolsó napon. Meg van írva a prófétáknál: Mindnyájan Isten tanítványai lesznek. Mindenki, aki hallgat az Atyára, és tanul tőle, hozzám jön. Nem mintha valaki is látta volna az Atyát, csak aki az Istentől van, az látta az Atyát. Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hisz bennem, annak örök élete van.

Én vagyok az élet kenyere. Atyáitok mannát ettek a pusztában, mégis meghaltak. Ez az a kenyér, amely az égből szállott alá, hogy aki ebből eszik, meg ne haljon. Én vagyok az égből alászállott élő kenyér. Aki a kenyérből eszik, örökké él. A kenyér pedig, amelyet én adok, az én testem a világ életéért.”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

Zúgolódtak tehát a zsidók miatta, hogy mondta: „Én vagyok az égből alászállott kenyér.”

42 καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

És mondták: „Nemde ez Jézus, Józsefnek a fia, akinek mi ismerjük az apját és az anyját? Hogyan mondja most, hogy „az égből szálltam alá”?

43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ’ ἀλλήλων.

Felelt Jézus és mondta nekik: „Vajon miért zúgolódtok egymás közt?

44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Senki sem képes hozzám jönni, hacsak nem vonzza őt az Atya, aki engem küldött, és én fel fogom támasztani őt az utolsó napon.

45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ.

Meg van írva a prófétákban: >És Isten tanítottai (tanítványai) lesznek mind (=akiket Isten tanít). <: mindaz, aki hall és tanul az Atyától, hozzám jön.

46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἐώρακέν τις εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα.

Mert senki sem látta az Atyát, hacsak nem az, aki az Istentől van, az látta az Atyát.

47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει **ζωὴν αἰώνιον**.

Bizony, bizony mondom nektek, aki hisz, örök élete van.

48 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

Én vagyok az élet kenyere.

49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον·

Apáitok ették a pusztában a mannát, és meghaltak:

50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

Ez az a kenyér, amely az égből száll alá, hogy ha valaki eszik belőle ne haljon meg.

⁵¹ ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἢ σὰρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

Én vagyok az élő kenyér, amely az égből száll alá: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké, és a kenyér pedig, amit én adni fogok, az én testem a világ életéért.”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

⁴¹ MURMURABANT ERGO IUDAEI DE ILLO, QUIA DIXISSET: “EGO SUM PANIS, QUI DE CAELO DESCENDI”

⁴¹ **A zsidók elkezdtek zúgolódni, amiért azt mondta: „Én vagyok a mennyből alászállott kenyér.”**

⁴¹ A zsidók ekkor zúgolódni kezdtek ellene, mivel azt mondta: »Én vagyok a kenyér, aki a mennyből szálltam alá«,

⁴¹ **Ám a zsidók zúgolódni kezdtek ellene, mert azt mondotta: „Én vagyok a mennyből alászállott (élő) kenyér.”**

⁴¹ *Zúgolódának azért a zsidók ő ellene, hogy azt mondá: Én vagyok az a kenyér, a mely a mennyből szállott alá.*

⁴¹ A zsidók ekkor zúgolódni kezdtek ellene, mert ezt mondta: „Én vagyok az a kenyér, amelyik a mennyből szállt le” –

⁴² ET DICEBANT: “NONNE HIC EST IESUS FILIUS IOSEPH, CUIUS NOS NOVIMUS PATREM ET MATREM? QUOMODO DICIT NUNC: “DE CAELO DESCENDI”?”

⁴² **Így érveltek: „Nem Jézus ez, Józsefnek a fia, akinek ismerjük apját, anyját? Hogyan mondhatja hát, hogy a mennyből szálltam alá?”**

⁴² és azt mondták: »Nem Jézus ez, József fia, akinek ismerjük apját és anyját? Hogyan mondja most: ‘A mennyből szálltam alá’?«

⁴² **Így érveltek: „Nem Jézus ez, a József fia? Atyját, anyját jól ismerjük. Hogyan mondhatja hát: A mennyből szálltam alá?”**

⁴² *És mondának: Nem ez-é Jézus, a József fia, a kinek mi ismerjük atyját és anyját? mimódon mondja hát ez, hogy: A mennyből szállottam alá?*

⁴² és azt kérdezték: – Nem Jézus ez, a József fia, akinek apját-anyját jól ismerjük? Hogyan mondhatja hát: „A mennyből szálltam le”?

43 RESPONDIT IESUS ET DIXIT EIS: “NOLITE MURMURARE IN INVICEM.

43 **Jézus azonban így szólt: „Ne zúgolódjatok egymás között.**

43 Jézus azt válaszolta nekik: »Ne zúgolódjatok egymás közt!

43 **Jézus rájuk szólt: „Ne zúgolódjatok!**

43 *Felele azért Jézus és monda nekik: Ne zúgolódjatok egymás között!*

43 Jézus így válaszolt nekik: – Ne zúgolódjatok egymás között!

44 NEMO POTESST VENIRE AD ME, NISI PATER, QUI MISIT ME, TRAXERIT EUM; ET EGO RESUSCITABO EUM IN NOVISSIMO DIE.

44 **Senki sem jöhet hozzám, ha az Atya, aki küldött, nem vonzza, s én feltámasztom az utolsó napon.**

44 Senki sem jöhet hozzám, hacsak az Atya, aki engem küldött, nem vonzza; és én feltámasztom őt az utolsó napon.

44 **Senki sem tud hozzám jönni, ha az Atya, aki küldött engem, nem vonzza.**

44 *Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt, a ki elküldött engem; én pedig feltámasztom azt az utolsó napon.*

44 Senki sem jöhet hozzám, ha nem vonzza őt az Atya, aki küldött engem. Én pedig feltámasztom az utolsó napon.

45 EST SCRIPTUM IN PROPHETIS: “ET ERUNT OMNES DOCIBILES DEI “. OMNIS, QUI AUDIVIT A PATRE ET DIDICIT, VENIT AD ME.

45 **Megírták a próféták: Mindnyájan Isten tanítványai lesznek. Mindenki, aki hallgat az Atyára és tanul tőle, hozzám jön.**

45 Meg van írva a prófétáknál: ‘Mindnyájan Isten tanítványai lesznek’. Mindaz, aki az Atyát hallgatta és elfogadta tanítását, hozzám jön.

45 **Én föltámasztom őt az utolsó napon. A prófétáknál ezt olvassuk: mindnyájan Isten tanítványai lesznek. Mindaz, aki hallgat az Atyára és tanul tőle, hozzám jön.**

45 *Meg van írva a prófétáknál: És mindnyájan Istentől tanítottak lesznek. Valaki azért az Atyától hallott, és tanult, én hozzám jő.*

45 Meg van írva a prófétáknál: És mindnyájukat Isten tanítja majd. Mindaz, aki hallgatta az Atyát, és tanítást kapott tőle, hozzám jön.

46 NON QUIA PATREM VIDIT QUISQUAM, NISI IS QUI EST A DEO, HIC VIDIT PATREM.

46 **Nem mintha valaki is látta volna az Atyát, csak aki az Istentől van, az látta az Atyát.**

46 Nem mintha az Atyát látta volna valaki: csak az látta az Atyát, aki Istentől való.

⁴⁶ ***Nem mintha az Atyát látta volna valaki. Csak aki Istentől való, az látta az Atyát.***

⁴⁶ *Nem hogy az Atyát valaki látta, csak az, a ki Istentől van, az látta az Atyát.*

⁴⁶ Nem mintha bárki is látta volna az Atyát: csak aki Istentől van, az látta az Atyát.

⁴⁷ AMEN, AMEN DICO VOBIS: QUI CREDIT, HABET VITAM AETERNAM.

⁴⁷ **Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hisz bennem, annak örök élete van.**

⁴⁷ Bizony, bizony mondom nektek: Aki hisz, annak örök élete van.

⁴⁷ ***Bizony, bizony mondom nektek: aki hisz (bennem), annak örök élete van.***

⁴⁷ *Bizony, bizony mondom nektek: A ki én bennem hisz, örök élete van annak.*

⁴⁷ Bizony, bizony, mondom nektek, aki hisz, annak örök élete van.

⁴⁸ EGO SUM PANIS VITAE.

⁴⁸ **Én vagyok az élet kenyere.**

⁴⁸ Én vagyok az élet kenyere.

⁴⁸ ***Én vagyok az élet kenyere.***

⁴⁸ *Én vagyok az életnek kenyere.*

⁴⁸ Én vagyok az élet kenyere.

⁴⁹ PATRES VESTRI MANDUCAVERUNT IN DESERTO MANNA ET MORTUI SUNT.

⁴⁹ **Atyáitok mannát ettek a pusztában, mégis meghaltak.**

⁴⁹ Atyáitok mannát ettek a pusztában és meghaltak.

⁴⁹ ***Atyáitok mannát ettek a pusztában és mégis meghaltak.***

⁴⁹ *A ti atyáitok a mannát ették a pusztában, és meghaltak.*

⁴⁹ Atyáitok a mannát ették a pusztában, és meghaltak.

⁵⁰ HIC EST PANIS DE CAELO DESCENDENS, UT, SI QUIS EX IPSO MANDUCAVERIT, NON MORIATUR.

⁵⁰ **Ez a mennyből alászállott kenyér, aki ebből eszik, nem hal meg.**

⁵⁰ Ez a mennyből alászállott kenyér, hogy aki ebből eszik, ne haljon meg.

⁵⁰ ***Itt a mennyből alászállott kenyér, hogy aki eszik belőle, meg ne haljon.***

⁵⁰ *Ez az a kenyér, a mely a mennyből szállt alá, hogy kiki egyék belőle és meg ne haljon.*

⁵⁰ A kenyér, amely a mennyből száll le, ilyen: aki eszik belőle, nem hal meg.

⁵¹ EGO SUM PANIS VIVUS, QUI DE CAELO DESCENDI. SI QUIS MANDUCAVERIT EX HOC PANE, VIVET IN AETERNUM; PANIS AUTEM, QUEM EGO DABO, CARO MEA EST PRO MUNDI VITA”.

⁵¹ **Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adok, a testem a világ életéért.”**

⁵¹ Én vagyok az élő kenyér, amely a mennyből szállt alá. Ha valaki ebből a kenyérből eszik, örökké él. A kenyér pedig, amelyet majd én adok, az én testem a világ életéért.«

⁵¹ **Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, melyet adni fogok, az én testem a világ életéért.”**

⁵¹ *Én vagyok amaz élő kenyér, a mely a mennyből szállott alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké. És az a kenyér pedig, a melyet én adok, az én testem, a melyet én adok a világ életéért.*

⁵¹ Én vagyok az az életet adó kenyér, amelyik a mennyből szállt le. Ha valaki ebből a kenyérből eszik, élni fog örökké. Sőt a kenyér, amelyet majd én adok, az én testem a világ életéért.

1.3. BEHATÁROLÁS

E szakasz része Jézus kafarnaumi beszédének, amit az őt kereső tömegnek mond el a tó partján (Jn 6,22-25), a csodálatos kenyér- és halszaporítás másnapján (Jn 6,1-15). Ezt a tanítást, az Élet kenyere kifejezés gyakori megismétlése miatt, eucharisztikus beszédnek is nevezzük. Az általunk vizsgált részletet a zsidók zúgolódása foglalja keretbe (Jn 6,41.52), így a perikópa a Jn 6,41-51 között határolható be.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Mivel János, eltérően a szinoptikus evangéliumoktól (Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Lk 22,19-20), nem beszél kifejezetten az utolsó vacsora kapcsán az Oltáriszentség megalapításáról, így ebben a fejezetben közli tanítását az Eucharisziáról. Az „élet kenyere”, az „élő kenyér” intenzív kifejezésekkel érzékletesen szemlélteti, hogy Jézus Krisztus az örök élet forrása. Csak, aki hisz Jézusban, és aki eszi az ő testét, annak van örök élete. Továbbá arra is rámutat az evangélista, hogy a manna, amivel Isten táplálta a vándorló zsidó népet (Kiv 16), Jézus előképe volt, aki maga az égből alászállt Manna. Isten ószövetségi tettei, ígéretei az ő Fiában beteljesültek nem csupán a zsidóság számára, hanem minden ember számára is.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

ζωὴν αἰώνιον (dzóén ajónion): örök életet (Jn 6,47)

Az „örök élet” szókapcsolat legtöbbször Jézushoz kapcsolódik a János-evangéliumban:

- aki hisz Jézusban, annak örök élete van (Jn 3,15-16.36)
- a víz, amit az Úr ad, az örök életre buzog (Jn 4,14)

- aki hallgat Jézus szavára és hisz abban, aki őt küldte, annak örök élete van (Jn 5,24)
- a Mester felhívja a tanítványok figyelmét arra, hogy az örök életre megmaradó eledelért kell fáradozniuk (Jn 6,27)
- az Atya akarata az, hogy, aki hisz a Fiúban, annak örök élete legyen (Jn 6,40)
- aki eszi Jézus testét és issza az ő véré, annak örök élete van (Jn 6,54)
- az Úr Jézus adja az örök életet (Jn 10,28; 17,2)

Vagyis Jézus Krisztus az örök élet ajándékozója, forrása és feltétele egyben. Ő maga az örök élet! Hiszen az örök élet nem más, mint megismerni az Atyát és Jézus Krisztust (vö. Jn 17,3). A „megismerni” kifejezés itt az Atyával való bensőséges kapcsolatra, barátságra utal, ami a Fiúban a Lélek által lehetséges (vö. Jn 6,44-46; 14,21.23).

ὁ ἄρτος ὁ ζῶν (*ho ártosz ho dzón*): az élő kenyér (Jn 6,51)

János evangélista beszél az élő vízről, amit Jézus ad (Jn 4,10-11), továbbá az élő kenyérről, vagyis az Úr testéről (Jn 6,51) és az élő Atyáról, aki elküldte Jézust (Jn 6,57). Vagyis e kép nemcsak szimbólum, hanem valóság is: Jézus, akit az Atya küld az emberekhez, nem csupán vizet és kenyeret ad, hanem önmaga válik étellé, vagyis ajándékká a számukra. Ő az élő és az életet adó, éltető kenyér, ami az Oltáriszentségben nyilvánul meg a legteljesebb módon.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok János evangéliumán belül

Jn 1,18 Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Isten nyilatkoztatta ki, aki az Atya ölén van.

Jn 3,15-16 hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen

Jn 3,36 Aki hisz a Fiúban, az örökké él. Aki azonban nem hisz a Fiúban, az nem látja meg az életet, az Isten haragja száll rá.

Jn 4,14 De aki abból a vízből iszik, amelyet én adok, az nem szomjazik meg soha többé, mert a víz, amelyet én adok, örök életre szökellő vízforrás lesz benne.

Jn 5,24 Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hallja szavamat és hisz annak, aki küldött, az örökké él, nem esik ítélet alá, hanem már át is ment a halálból az életre.

Jn 7,29 Én azonban ismerem, mert tőle vagyok és ő küldött.

Jn 8,38 Én azt hirdetem nektek, amit Atyámnál láttam, ti azt teszitek, amit atyátoktól tanultatok.

Jn 9,16.33 A farizeusok közül némelyek így vélekedtek: „Ez az ember nem Istentől való, hisz nem tartja meg a szombatot.” Mások ellene vetették: „Hogyan tehet bűnös ember

ilyen csodát?” Így szakadás támadt közöttük.” “Ha nem Istentől való volna, nem tehetett volna semmit.”

Jn 11,24 Tudom, hogy feltámad – mondta Márta – majd a feltámadáskor, az utolsó napon.

Jn 17,7 Most már tudják, hogy minden, amit nekem adtál, tőled van.

Szinoptikus párhuzamok

Mt 13,54-57 Visszament városába, és az ottaniakat tanította a zsinagógákban. Azok csodálkozva kérdezték: „Honnan van ennek a bölcsessége és a csodatevő ereje? Nem az ácsnak a fia? Nem Mária az anyja, nem Jakab, József, Simon és Júdás a testvérei? S nővérei nem mind itt élnek köztünk? Honnét vette hát mindezeket?” És megbotránkoztak rajta. Jézus erre megjegyezte: „A prófétának csak a saját hazájában és házában nincs becsülete.”

Mt 16,17 Erre Jézus azt mondta neki: „Boldog vagy, Simon, Jónás fia, mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám.”

Mk 14,24 Ő pedig így szólt: „Ez az én vérem, a szövetségé, amely sokakért kiontatik.”

Lk 3,23 Föllépésekor Jézus mintegy harmincéves volt. Azt tartották róla, hogy Józsefnek a fia, aki Éli fia volt

Lk 4,22 Mindenki helyeselt neki, és csodálkozott a fönséges szavakon, amelyek ajkáról fakadtak. „De hát nem József fia?” – kérdezték.

Lk 22,19 Most a kenyeret vette kezébe, hálát adott, megtörte és odanyújtotta nekik ezekkel a szavakkal: „Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt tegyétek az én emlékezetemre.”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Kiv 33,20 Azután hozzáfűzte: „De arcomat nem láthatod, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon.”

Szám 14,23 nem látják meg azt a földet, amelyet atyáiknak esküvel ígértem; senki se látja meg azok közül, akik gyaláztak.

MTörv 1,35 Csak Káleb, Jefunne fia, egyedül ő látja meg. Neki és utódainak adom azt a földet, ahova majd eljut, mert hűségese volt az Úrhoz.

Iz 54,13 Fiaid mindnyájan az Úr tanítványai lesznek, békés jólétet adok gyermekeidnek.

Jer 31,33 „Ez lesz az a szövetség, amelyet majd Izrael házával kötök, ha elérkeznek azok a napok – mondja az Úr: Bensejükbe adom törvényemet, és a szívükbe írom. Én Istenük leszek, ők meg az én népem lesznek.”

1Kor 10,3.5 Mindnyájan ugyanazt a lelki ételt ették, ugyanazt a lelki italt itták.” “De legtöbbjünkben nem telt kedve az Istennek, ezért odavesztek a pusztában.”

1Kor 11,24 hálát adott, megtörte, és így szólt: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem értetek. Ezt tegyétek az én emlékezetemre.”

1Tessz 4,9 A testvéri szeretetről nem szükséges írnom, hiszen Istentől tanultátok, hogy egymást szeressétek

1Jn 2,20 Titeket azonban fölkent a Szent, és ezt mindannyian tudjátok.

1Jn 2,27 A tőle kapott kenet maradjon meg bennetek, és akkor nincs szükségetek rá, hogy bárki is tanítson benneteket, hiszen kenete megtanít benneteket mindenre, s ez igaz, nem hazugság. Aszerint, ahogy tanított benneteket, maradjatok benne.

1Jn 4,12 Istent soha senki nem látta. Ha szeretjük egymást, bennünk marad az Isten, és a szeretete tökéletes lesz bennünk.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ágoston: Így szól az Úr: „Senki sem jöhet hozzám, hacsak az Atya, aki engem küldött, nem vonzza; és én feltámasztom őt az utolsó napon.” Mit jelent ez? Hogyan vonz az Atya? Öröm által vonz. Miféle öröm által? Ahogy meg van írva a Zsoltárok könyvében: „Az Úrban leld örömed, s ő betölti szíved vágyait.” (Zsolt 37, 4). Hogyan találsz valakiben vagy valamiben örömet? Csak úgy, ha szereted is. Hiába töltesz el valakivel vagy valamivel időt, ha nem szereted. Ha kialakult benned az Isten iránti szeretet, akkor örömet leled abban, hogy együtt vagy vele. Ha a testnek meglehetnek a maga örömei, akkor mennyivel inkább a léleknek, különben nem mondaná a Zsoltáros: „Milyen drága a te kegyelmed, Uram! Az emberek fiai menedéket találnak szárnyad árnyékában.” (Zsolt 36, 8).

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

1341. Jézus parancsa, hogy gesztusait és szavait ismételjék, „amíg el nem jön” (1Kor 11,26), nemcsak annyit követel, hogy emlékezzünk Jézusra és arra, amit Ő tett. A parancs arra irányul, hogy az Apostolok és utódaik Krisztus – az Ő élete, halála, föltámadása és az Atyánál értünk való közbenjárása – emlékezetét liturgikusan ünnepljék.

1342. Az Egyház kezdettől fogva hű maradt az Úr parancsához. A jeruzsálemi egyházzól ez olvasható:

„Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. (...) Egy szívvel-lélekkel mindennap összegyűltek a templomban. A kenyeret házaknál törték meg, s örömmel és tiszta szívvel vették magukhoz az ételt.” (ApCsel 2,42.46)

1343. A keresztények elsősorban „a szombatok első napján”, azaz vasárnap, Jézus föltámadásának napján gyűltek össze, hogy „megtörjék a kenyeret” (ApCsel 20,7). Az Eucharisztia ünneplése egészen napjainkig ugyanúgy folytatódik annyira, hogy ma az Egyházban mindenütt azonos alapszerkezettel ünnepljük. Az Eucharisztia az Egyház életének állandó középpontja.

1344. Isten zarándok népe Jézus húsvéti misztériumát hirdetve, „amíg el nem jön” (1Kor 11,26), szentmiséről szentmisére „a kereszt szűk ösvényén” halad előre a mennyei lakoma felé, amelyen az összes választottak az Ország asztalához fognak ülni.

1384. Az Úr sürgető meghívással fordul felénk, hogy az Eucharisztia szentségében magunkhoz vegyük Őt: „Bizony, bizony, mondom nektek: ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz bennetek élet” (Jn 6,53).

1385. Hogy meg tudjunk felelni ennek a meghívásnak, erre a nagy és szent pillanatra elő kell készülnünk. Szent Pál apostol lelkiismeretvizsgálatra buzdít: „Ezért, aki méltatlanul eszi a kenyeret vagy issza az Úr kelyhét, az Úr teste és vére ellen vét. Tehát vizsgálja meg magát mindenki, és csak úgy egyék a kenyérből és igyék a kehelyből, mert aki csak eszik és iszik anélkül, hogy megkülönböztetné az (Úr) testét, saját ítéletét eszi és issza” (1Kor 11,27–29). Annak, aki súlyos bűn tudatában van, meg kell gyónnia, mielőtt a szentáldozáshoz járul.

1386. A hívő e nagy szentség előtt nem tehet mást, mint hogy lángoló hittel és alázattal megismételje a százados szavait: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd, és meggyógyul az én lelkem!” Aranyshájú Szent János liturgiájában a hívők ugyanazon lelkülettel imádkozzák:

„A te titkos vacsorádnak részesévé fogadj ma engem, Isten Fia, mert nem mondom ki ellenségeidnek a titkot, sem csókot nem adok neked, mint Júdás, hanem mint ama gonosztevő, kiáltom feléd: »Emlékezzél meg rólam, Uram, a te országodban!«„

1387. E szentség vételének méltó előkészületeként a hívőknek meg kell tartaniuk az Egyházuk által előírt szentségi böjtöt. Magatartásukkal (ruha, testtartás) fejezzék ki azt a tiszteletet, ünnepélyességét és örömet, mely megfelel annak a pillanatnak, amikor Krisztus a vendégünk lesz.

1388. Megfelel az Eucharisztia rendeltetésének, hogy a hívők, ha kellően föl vannak készülve, megáldoznak, amikor szentmisén vesznek részt: „Nagyon ajánlott a szentmisén való tökéletesebb részvétel abban a formában is, hogy a hívek az Úr testét a pap áldozása után ugyanabból az Áldozatból vegyék magukhoz”.

1389. Az Egyház kötelezi a hívőket arra, hogy vasár- és ünnepnapon vegyenek részt az isteni liturgiában és gyónással fölkészülve legalább évente egyszer vegyék magukhoz az Eucharisztia, lehetőleg a húsvéti időben. Az Egyház nyomatékosan ajánlja a hívőknek, hogy a szent Eucharisztia vasár- és ünnepnapokon vagy még gyakrabban, akár minden nap vegyék magukhoz.

1390. A csak kenyér színe alatti szentáldozásban – Krisztus mindkét szín alatti szentségi jelenléte következtében – az Eucharisztia kegyelmi gyümölcseit egészen fogadni lehet. Lelkipásztori megfontolásból a latin szertartásban ez az áldozási forma a leggyakoribb. „A szentáldozás azonban akkor éri el jel természetének teljességét, ha mindkét szín alatt történik. Ebben a formában az eucharisztikus lakoma jele tökéletesebben fejeződik ki.” A keleti szertartásokban ez a szentáldozás általános módja.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA CATECHESI TRADENDAE KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

73. Bárcsak kiesdené mindezt számunkra a pünkösdi Szűzanya! Ő különleges kiválasztottsága folytán felügyelt arra, hogy Jézus növekedjék „bölcességben, korban és kedvességben” (vö. *Lk 2,52*). Az örök Fiú, aki az Atya Egyszülötte, és teljes igazsággal és kegyelemmel, Mária ölében, majd később rejtett názáreti élete folyamán Máriától ismerte meg emberi megismerésével a Szentírást és a választott nép történelmében Isten üdvözítő tervét. Az ember Krisztust Mária tanította az Atya imadására, ugyanakkor Mária volt az első tanítványa Krisztusnak. Legelőször, amikor a gyermek Jézust megtalálták a templomban, olyan tanítást kapott tőle, amit szívébe zártan őrzött (vö. *Lk 2,51*); de leginkább azért első a tanítványok között, mert senki nem fogható hozzá abban, ahogy „tanulékony volt Istennel szemben” (vö. *Jn 6,45*).

„Anya és tanítvány egyszerre” – mondja róla Szent Ágoston, és hozzáteszi, hogy Mária számára több volt Krisztus tanítványának, mint anyjának lenni. Nem véletlen, hogy a Szinódus folyamán így nevezték Máriát: „Élő Katekizmus, hitoktatók anyja és példaképe.” Bárcsak adná meg a jelenlevő Szentlélek a Boldogságos Szűz Mária közbenjárására, hogy az Egyház eddig soha nem látott lendületet nyerjen a hitoktatásban! Olyan nagy szükségünk volna erre! Mert akkor az Egyház a kegyelem mostani idejében valóban végre tudná hajtani a Mestertől kapott általános és visszavonhatatlan parancsot: „Elmenvén tanítsatok minden népet.”

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA DOMINUM ET VIVIFICANTEM KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

37. A Szentírás első lapjai szerint Isten a teremtésben mindenhatóságát és szeretetét is kinyilatkoztatta. Ugyanakkor az ember tudomására hozta, hogy a Teremtő képére és hasonlatosságára van alkotva, és így *meghívást kapott arra, hogy részesedjék az igazságban és a szeretetben*. Ez a részesedés közös életet jelent Istennel, aki „az örök élet”. De az ember a „hazugság atyjának” befolyása alatt ebből a közösségből kivonta magát. Mennyire? Bizonyára nem olyan mértékben, amennyire a a tiszta szellemek és a Sátán a maga bűnével. Az emberi lélek képtelen a felelősségnek ezt a mértékét elérni. Már a Teremtés könyvének leírásából kitűnik az a *fokozati különbség*, amely fennáll „a gonosz lehelet” – mely attól származik, „aki kezdettől fogva vétkezik” (megátalkodik a bűnben), akit már elítéltek – és az engedetlen ember gonoszsága között.

De ez az engedetlenség mégis azt jelenti, hogy az ember mindig *háta fordít Istennek*, és bizonyos szempontból az emberi szabadságot *függetleníti* az Istentől. Jelenti továbbá azt is, hogy ez a szabadság – az emberi értelem és akarat – megnyílik „a hazugság atyja” számára. Ez a tudatos döntés nem csupán engedetlenség, hanem *magába foglalja bizonyos értelemben az első bűnre csábító indítékot is*. És ez most is újra és folytonosan ismétlődik az emberiség történetében itt a földön: „Isten jól tudja, hogy amely napon abból esztek, szemetek felnyílik, és olyanok lesztek mint az Isten, aki ismeri a jót és a rosszat”.

Most elérkeztünk ahhoz a csomóponthoz, amelyet *anti-Verbum*nak, „ellen-Igének”, vagy *anti-Veritas*nak, „ellen-igazságnak” nevezhetünk. Az *emberre vonatkozó igazság – hogy mi az ember, melyek életének és szabadságának áthághatatlan határai – valójában eltorzult*. Ez az „ellenigazság” lehetséges, mert egyúttal hamissá vált az Istenről szóló igazság, ti. az, hogy ki az Isten. Isten, a Teremtő az ember tudatában gyanúsítottá, majd vádlottá lett. Itt tűnt fel először az emberiség történetében a gonosz „gyanakvás szelleme”. Ez arra törekszik, hogy meghamisítsa magát a Jót, az abszolút Jót, amely éppen a teremtés művében tárult fel mint Jó, amely kimondhatatlan módon ajándékozta önmagát, kiárad teremtő szeretetként. Ki tudná tökéletesebben feltárni ezt a bűnt vagy az ember kezdeti engedetlenségének indítékait, ha nem Ő, aki az egyedüli ajándék, minden ajándékozás forrása, a Lélek, aki egyedül hatol Isten mélységeibe, aki az Atya és a Fiú szeretete?

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS MISSIO KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

46. Isten igéjének hirdetése a keresztény megtérésre irányul, azaz Krisztusnak és az ő Evangéliumának teljes és őszinte befogadására a hit által. A megtérés Isten ajándéka, a Szentháromság műve; a Lélek az, aki megnyitja a szívet, hogy az emberek higgyenek az Úrnak „és megvallják” Őt (vö. 1Kor 12,3); Jézus mondja arról, aki a hit által közeledik hozzá: „Senki sem jöhet hozzám, hacsak az Atya, aki engem küldött, nem vonzza őt” (Jn 6,44).

A megtérés a hitben kezdettől fogva egyetemes és radikális követelményként jelenik meg, amely Isten ajándékát korlátok és fenntartások nélkül elfogadja. Egyúttal meghatározott és lendületes folyamatosság, amely egy egész életre szól, állandó átmenet a „test szerinti életből” a „Lélek szerinti életbe” (vö. Róm 8,3-13). Következőleg Krisztus üdvözítő vezetésének és a tanítványvoltnak elfogadását jelenti.

Az Egyház mindenkit hív erre a megtérésre, Keresztelő János – aki az Úr útját előkészítette, amennyiben „hirdette a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára” (Mk 1,4) – és maga Krisztus példája szerint, „aki miután Jánost börtönbe vetették, visszatért Galileába, és ott hirdette Isten Evangéliumát: Az idő betelt, közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az Evangéliumban” (Mk 1,10.15).

A megtérésre szólító hívás, melyet a misszionáriusok a nem keresztényekhez intéznek, napjainkban vita vagy elhallgatás tárgya lett, mert „prozelitizmusnak” tekintik. Azt mondják, elegendő az embert több emberségre segíteni vagy a saját vallásának hűségesebb követésére buzdítani, avagy elegendő közösségeket életre hívni, amelyek alkalmasak az igazságosság, a szabadság, a béke és a szolidaritás szolgálatára. De közben elfelejtik, hogy minden embernek joga van Isten „jó hírének” megismerésére, amely Jézus Krisztusban vált ajándékká és nyilvánvalóvá. Az ember így tudja megvalósítani saját hivatását. E tény nagysága kitűnik Jézusnak a szamaritanus asszonyhoz intézett szavaiból: „Ha te ismernéd Isten ajándékát”, és az asszonynak az általa fel nem fogott, mégis lelkes kéréséből: „Uram, adj nékem ilyen vizet, hogy ne szomjazzam többé” (Jn 4,10.15).

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VERITATIS SPLENDOR KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

19. E tökéletesség útja és tartalma *Krisztus követése* azután, hogy az ember lemondott saját javairól és önmagáról. Pontosan ezzel zárul Jézus és az ifjú párbeszéde: „... aztán jöjj és kövess engem” (Mt 19,21). Olyan meghívás ez, melynek csodálatos mélységét a tanítványok teljesen csak Krisztus föltámadása után fogják majd föl, amikor a Szentlélek bevezeti őket a teljes igazságba (vö. Jn 16,13).

Jézus veszi kézbe a kezdeményezést, és Ő hív a követésre. A felszólítás a Tizenkettővel kezdődően elsősorban azoknak szól, akikre különleges küldetést bíz; de az is világos, hogy minden hívő állapot szerűen Krisztus tanítványa (ApCsel 6,1). Éppen ezért *Krisztus követése a keresztény erkölcs eredeti és lényeges fundamentuma*: miként Izrael népe követte Istent, aki vezette őt a pusztában az ígért földje felé (vö. Kiv 13,21), a tanítványnak úgy kell követnie Krisztust, akihez maga az Atya vonzza őt (vö. Jn 6,44).

Itt nem csupán arról van szó, hogy meg kell hallgatni egy tanítást vagy engedelmességre kell egy parancsnak, hanem *Krisztus személyéhez kell ragaszkodni*, osztozni kell vele életében és sorsában, részesülni kell az Atya akarata iránti szabad és szeretetteljes engedelmességében. A hittel követve a megtestesült Bölcsességet, Jézus tanítványa valójában *Isten tanítványa* lesz (vö. Jn 6,45). Jézus ugyanis a világ világossága, az élet világossága (vö. Jn 8,12); Ő a pásztor, aki vezet és táplálja a nyáját (vö. 11,16); Ő az út, az igazság és az élet (vö. 14,6); Ő az, aki az Atyához vezet, annyira, hogy Őt, a Fiút látni az Atya látásával egyenlő. (vö- 14,6-10). Ezért utánozni a Fiút, a „láthatatlan Isten képmását” (Kol 1,15) az Atya utánzását jelenti.

21. Krisztus követése nem külső utánzás, mert az embert a szíve mélyéig érinti. Krisztus tanítványának lenni azt jelenti, hogy *hasonlóvá válni hozzá*, aki Szolga lett és odaadta magát egészen a keresztségig (vö. Fil 2,58) A hit által Krisztus a hívő szívében lakik, (vö. Ef 3,17), és így a tanítvány hasonló Urához. Ez a *kegyelemnek*, a bennünk lévő Szentlélek tevékeny jelenlétének *gyümölcse*.

Beleoltódván Krisztusba a keresztény ember *az Egyháznak, az Ő testének tagja lesz* (vö. 1Kor 12,13.27) A keresztség a Szentlélek erejéből a halál és a föltámadás húsvéti misztériumában a hívőt teljesen hasonlóvá teszi Krisztushoz, Krisztusba öltözteti (vö. Gal 3,27) Szent Ágoston a megkereszteltékhez így kiált: „Örvendjünk és adjunk hálát, mert nem csupán krisztusivá, hanem Krisztussá lettünk. ... Ámuljatok és örvendjete, Krisztussá váltunk!” A megkeresztelt ember meghalván a bűnnek, új életet nyer (vö. Róm 6,3-11). S mert Krisztusban Istennek él, arra hivatott, hogy a Lélek szerint járjon, és életében gyümölcsöket hozzon (vö. Gal 5,16-25) Az Eucharishtiában, az Új Szövetség szentségében való részesedés (vö. 1Kor 11,23-29) a Krisztushoz való hasonulás csúcsa, az örök élet forrása (vö. Jn 6,51-58) a teljes önátadás kezdete és ereje, melynek emlékezetére a liturgiában és az életben Szent Pál szava szerint Jézus parancsot adott: „Valahányszor esztek ebből a kenyérből és isztok ebből a kehelyből, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön.” (1Kor 15,26)

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VITA CONSECRATA KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

17. Az Istennek szentelt személyek számára az Úr Jézus dicsőségének szemlélése a színeváltozásban elsősorban az Atyát, minden jó Teremtőjét és ajándékozóját tárja föl, aki teremtményét különleges szeretettel és egy sajátos küldetésre való tekintettel vonja magához (vö. *Jn 6,44*). „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!” (*Mt 17,5*) Amikor a meghívott személy ezt a belső vonzástól kísért szólítást követi, őt a maga kizárólagos szolgálatára hívó Isten szeretetére hagyatkozik, s teljesen neki és üdvözítő tervének szenteli magát (vö. *1Kor 7,32--34*).

Ebben áll az Istennek szentelt életre szóló meghívás lényege: teljesen az Atya kezdeményezése (vö. *Jn 15,16*), mely a választottaktól választ vár. Isten ezen ingyenes szeretetének megtapasztalása oly mélységes és erős, hogy az érintett személy úgy érzi, életének föltétlen odaadásával kell válaszolnia, úgy, hogy mindent, jelent és jövőt egyaránt az Ő kezébe ajánl. Ezen az alapon lehet az Istennek szentelt személyek identitását – Szent Tamás fölfogása szerint tökéletes odaadásuk felől megérteni, mely odaadás a szó szoros értelmében vett önfeláldozáshoz hasonlítható.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA ECCLESIA DE EUCHARISTIA KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

14. Krisztus Húsvétja a szenvedéssel és halállal együtt magában foglalja az ő föltámadását is. Erre emlékeztet a hívő nép akklamációja a konszekráció után: „*Hittel valljuk föltámadásodat*”. Az eucharisztikus áldozat ugyanis nemcsak az Üdvözítő halálának és föltámadásának misztériumát jeleníti meg, hanem a föltámadás misztériumát is, ami megkoronázza az áldozatot. Csak az élő és föltámadott Krisztus lehet az Eucharishtiában „az élet kenyere” (*Jn 6,35.48*), az élő kenyér” (*Jn 6,51*). Szent Ambrus úgy beszélt erről az újonnan megkeresztelteteknek, mint a föltámadásnak saját életükben való megvalósulásáról: „Ha Krisztus számodra a mai nap, akkor ő minden nap teerted támad föl”. Alexandriai Szent Cirill pedig azt hangsúlyozta, hogy a szent misztériumokban való részesedés „igaz megvallása és emlékezete annak, hogy az Úr meghalt és föltámadott értünk és a mi üdvösségünkért.”

XVI. BENEDEK PÁPA SACRAMENTUM CARITATIS KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

7. Az eucharisztikus hit legfontosabb tartalma magának Istennek a misztériuma, a szentháromságos szeretet. Jézusnak Nikodémussal folytatott beszélgetésében találunk egy idevonatkozó megvilágosító kijelentést: „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen. Mert Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön általa a világ” (*Jn 3,16-17*). E szavak megmutatják Isten ajándékának legmélyebb gyökerét. Jézus az Eucharishtiában nem „valamit” ad, hanem önmagát adja; a tulajdon testét ajánlja föl és a tulajdon vérént ontja. Így ajándékozta saját létének teljességét, kinyilatkoztatva ennek a szeretetnek ősforrását. Ő az örök Fiú, akit az Atya odaadott értünk. Az evangéliumban azt is halljuk, hogy Jézus, miután az őt kenyér és két hal megszorításával jóllakatta a sokaságot, azoknak, akik egészen a kafarnaumi zsinagógáig követték őt, mondja: „Az én Atyám adja nektek az igazi kenyeret az égből; Isten kenyere az, aki leszállott az égből és életet ad a világnak” (*Jn 6,32-33*), és a végén

önmagát, a saját testét és vérét azonosítja ezzel a kenyérral: „Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adok, a testem a világ életéért” (Jn 6,51). Jézus így az élet kenyérének nyilatkoztatja ki magát, akit az örök Atya ajándékozik az embereknek.

70. Az Úr Jézus, aki az igazság és a szeretet eledele lett számunkra, amikor életének ajándékáról beszél, biztosít bennünket, hogy „aki ezt a kenyeret eszi, örökké élni fog” (Jn 6,51). De ez az „örök élet” már ebben az időben elkezdődik azzal az átváltoztatással, amelyet az eucharisztikus ajándék indít el bennünk: „aki engem eszik, általam fog élni” (Jn 6,57). Jézus e szavai megértetik velünk, hogy a „hitt” és „ünnepl” misztériumban olyan dinamizmus lakik, mely az Eucharisziát új élet forrásává teszi bennünk és alakítja a keresztény létet. Amikor ugyanis magunkhoz vesszük Jézus Krisztus testét és vérét, egyre felnőttebb és tudatosabb módon válunk az isteni élet részeseivé. Itt is érvényes, amit Szent Ágoston a Vallomásaiban az örök Logoszról, az élet eledeléről mond: kiemelve ennek az eledelnek a különlegességét, a szent doktor úgy véli, hogy hallja: „Én a nagyok eledele vagyok: növekedj és egyél engem. És nem én fogok hasonlónak válni hozzád, mint a tested eledele, hanem te válsz hasonlónak hozzám.” Ugyanis nem az eucharisztikus eledel alakul át bennünk, hanem titokzatos módon mi alakulunk hasonlónak Őhozzá. Krisztus úgy táplál, hogy egyesít önmagával; „önmagába von be minket”.

Az eucharisztikus ünneplés itt teljes erejében mutatkozik meg, mint az egyházi lét forrása és csúcsa, amennyiben egyidejűleg fejezi ki a logiké latreia, az új és végleges kultusz létrejöttét és beteljesedését. Szent Pálnak a rómaiakhoz szóló szavai ebből a szempontból a legösszefoglalóbb megfogalmazása annak, hogy az Eucharisztia hogyan formálja át egész életünket Isten előtt kedves lelki kultusszá: „Testvérek, Isten irgalmára kérlek benneteket: Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemi hódolatotok” (Róm 12,1). Ebben a buzdításban fölmerül egy új kultusz képe, a személynek az egész Egyházzal közösségben történő teljes fölajánlása. Az Apostol testünk fölajánlását sürgető szava hangsúlyozza egy, a testtől egyáltalán nem független kultusz emberi konkrétságát. A szent Hippói Püspök is emlékeztet ezzel kapcsolatban arra, hogy „ez a keresztények áldozata: sokan vannak, s ugyanakkor egy testet alkotnak Krisztusban. Az Egyház e misztériumot az oltár szentségével ünnepli, melyet a hívők jól ismernek, s amely világosan mutatja, hogy amit fölajánl, abban önmagát ajánlja föl.” A katolikus tanítás ugyanis állítja, hogy az Eucharisztia mint Krisztus áldozata az Egyház és ezért a hívők áldozata is. Az áldozat (latinul sacrificium, ami annyit jelent, mint „szentté tett”) sürgetése itt az egzisztenciális sűrűséget jelenti, amely benne foglaltatik emberi valóságunk Krisztus által megvalósított átfarmálásában (vö. Fil 3,12).

88. „A kenyér, amelyet én adok, az én testem a világ életéért” (Jn 6,51). Az Úr e szavakkal föltárja minden emberért odaadott élete ajándékának igazi jelentését. E szavak megmutatják a mély együttérzést is, melyet Ő minden személy iránt tanúsít. Az evangéliumok ugyanis sokszor beszélnek Jézus emberek, különösen a szenvedők és a bűnösök iránti érzelmeiről (vö. Mt 20,34; Mk 6,34; Lk 19,41). Mély emberi érzelmekkel fejezi ki Isten minden emberre irányuló üdvözítő szándékát, hogy igazán élni tudjanak.

Minden szentmise szentségileg aktualizálja az ajándékot, melyet Jézus a saját életéből formált meg a kereszten értünk és az egész világért. Ugyanakkor az Eucharishtiában Jézus annak tesz minket tanúivá, hogy Isten együtt érez minden testvérrel és nővérrel. Így születik meg az eucharisztikus misztérium körül a szeretetszolgálat a felebarát felé, amely „abban áll, hogy azokat az embertársaimat is, akiket első látásra nem szívlelhetek, vagy egyáltalán nem is ismerek, Isten kedvéért szeretem. Ez csak az Istennel való bensőséges találkozás által lehetséges, amiből akaratközösség születik és behatol az érzelmekbe. Ekkor tanulom meg, hogy azt a másikat ne csak a szememmel és érzelmeimmel nézzem, hanem Jézus Krisztus szempontjából lássam.” Ily módon azokban, akikhez közeledem, fölismerem a testvéreket, akikért az Úr életét adta, mert „mindvégig” (Jn 13,1) szerette őket. Következésképpen amikor közösségeink ünneplik az Eucharishtiát, egyre inkább tudatosítaniuk kell, hogy Krisztus áldozata mindenkiért van, ezért az Eucharisztia minden Őbenne hívót arra készítet, hogy „megtört kenyér” legyen mások számára, és legyen elkötelezett egy igazságosabb és testvériesebb világ mellett. A kenyerek és halak megszaportására gondolva föl kell ismernünk, hogy Krisztus ma is buzdítja tanítványait: „ti adjatok nekik enni” (Mt 14,16). Valóban, mindegyikünk hivatása, hogy Jézussal együtt megtört kenyér legyünk a világ életéért.

XVI. BENEDEK PÁPA VERBUM DOMINI KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

54. Amit általában mondunk a Szó és a Szentségek kapcsolatáról, az még mélyebben érvényes, amikor az Eucharisztia ünnepléséről beszélünk. A Szó és az Eucharisztia bensőséges egysége a szentírási tanúságtételben gyökerezik (vö. Jn 6; Lk 24.), ami mellett tanúskodnak az egyházatyák, s amit újra megerősített a II. Vatikáni Zsinat. Ezzel kapcsolatban először Jézus nagy beszédére gondolunk, melyet a kafarnaumi zsinagógában az élet kenyéréről mondott el (vö. Jn 6,22-69), s melynek háttérében Mózes és Jézus alakja áll: Mózes, aki szemtől szemben beszélt Istennel (vö. Kiv 33,11), és Jézus, aki kinyilatkoztatta Istent (Jn 1,18). A kenyérről szóló beszéd ugyanis hivatkozik Isten ajándákára, melyet Mózes nyert népe számára a mannával a pusztában, ami valójában a Tóra volt, Isten éltető Szava (vö. Zsolt 119; Péld 9,5). Jézus a maga személyében beteljesíti ezt az ősi előképet: „Isten kenyere az, aki alászáll az égből, és életet ad a világnak (...), én vagyok az Élet Kenyere (jn 6,33-35). „Itt a törvény személyé vált. A Jézussal való találkozásban, mondhatjuk, magával az élő Istennel táplálkozunk, valóban az »égi kenyeret« esszük.” A kafarnaumi beszé-ben János prológusa elmélyül: ha ott Isten Logosza testté lett, itt ez a test a világ életéért adott kenyérré válik (Jn 6,51), utalva arra az ajándékra, amellyé Jézus válik a kereszt misztériumában, s ezt megerősíti kijelentése a véréről, melyet italul adott (vö. Jn 6,53)-így az Eucharisztia misztériumában mutatkozik meg, hogy milyen az igazi manna, az igazi égi kenyér, Isten testté lett Logosza, aki önmagát adta értünk a húsvéti misztériumban.

Lukács elbeszélése az Emmauszi tanítványokról további reflexiót tesz lehetővé a Szó hallgatása és a kenyértörés kapcsolatáról (vö. Lk 24,13-35). Jézus a szombat utáni napon találkozott velük. Meghallgatta, amit csalódásukról elmondtak, és útítársul szegődve „elmagyarázta nekik az egész Szentírásban azt, ami róla szólt” (24,27). A két

tanítvány ennek hatására más módon kezdi látni az írásokat ezzel a zárándokkal együtt, aki váratlanul oly érdeklődőnek mutatkozott az életük iránt. Ami azokban a napokban történt, most már nem kudarcnak, hanem beteljesedésnek és új kezdetnek látszik. Mindazonáltal ezek a szavak még nem elegendőek a két tanítványnak. Lukács elmondja, hogy a szemük csak akkor nyílt meg és csak akkor ismerték föl Jézust, amikor kezébe vette a kenyeret, elmondta az áldást, megtörte és odaadta nekik, de addig „a szemük fogva volt, hogy ne ismerjék fel őt” (24,16). Jézus jelenléte előbb a szavakkal, majd a kenyértörés gesztusával tette lehetővé a tanítványok számára, hogy felismerjék őt. Ők pedig új formában érezhetik azt, amit előzőleg vele együtt éltek át: „Nemde lángolt a szívünk, miközben szólt hozzánk az úton és magyarázta az írásokat?” (24,32.)

XVI. BENEDEK PÁPA PORTA FIDEI KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

3. Nem fogadhatjuk el, hogy a só ízét veszítse, sem azt, hogy véka alá rejtjük a világosságot (vö. Mt 5,13-16). A mai ember is érezheti annak szükségét, hogy a szamariai asszonyhoz hasonlóan menjen a kúthoz, hogy Jézust hallgassa, aki hív, hogy higgyünk benne és merítsünk a belőle fakadó élő vízből (vö. Jn 4,14). Újra föl kell fedoznünk, mit jelent táplálkozni Isten Igéjével, ahogyan azt az Egyház hűségesen ránk hagyományozta, és az Élet Kenyerével, ahogyan azt Ő adta át a tanítványainak (vö. Jn 6,51). Jézus tanítása ugyanis ma is ugyanolyan erővel visszhangzik: „Ne olyan eledelért fáradozzatok, amely elvész, hanem olyanért, amely megmarad az örök életre” (Jn 6,27). A hallgatóság kérdése ma is ugyanaz: „Mit kell tennünk, hogy Istennek tetsző dolgot cselekedjünk?” (Jn 6,28.) Ismerjük Jézus válaszát: „Istennek tetsző cselekedet az, hogy higgyetek abban, akit ő küldött” (Jn 6,29). Tehát a Jézus Krisztusba vetett hit az az út, amelyen biztonságosan eljuthatunk az üdvösségre.

FERENC PÁPA LUMEN FIDEI KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

18. A teljességnek, amelyre Jézus viszi a hitet, van egy másik döntő vonása is. A hitben ugyanis Krisztus nemcsak az, akiben hiszünk, nemcsak Isten szeretetének legnagyobb megnyilvánulása, hanem az is, akivel egyesülünk, hogy hinni tudjunk. A hit nem pusztán Jézusra tekint, hanem Jézus szempontjából, az ő szemével lát: részesedés az ő látásmódjából. Az élet számos területén hagyatkozunk másokra, olyanokra, akik a dolgokat nálunk jobban ismerik. Megbízunk az építészen, aki megtervezi a házunkat, a gyógyszerészben, aki elkészíti orvosságunkat, az ügyvédben, aki a bíróság előtt megvéd bennünket. Így tehát arra is szükségünk van, aki megbízható és szakértő Isten dolgaiban. Az ő Fia, Jézus úgy mutatkozik meg, mint aki kinyilatkoztatja nekünk Istent (vö. Jn 1,18). Krisztus élete – ahogyan ismeri az Atyát, milyen teljes kapcsolatban él vele – új teret nyit az emberi tapasztalat előtt, ahová be tudunk lépni. Szent János a „hinni” ige különféle jelentéseivel fejezte ki a Jézussal való személyes kapcsolat fontosságát hitünk számára. Az „elhinni, hogy” igaz, amit Jézus nekünk mond (vö. Jn 14,10; 20,31) mellett János használja a „hinni Jézusnak” és a „hinni Jézusban” kifejezéseket is. „Hiszünk Jézusnak”, amikor elfogadjuk a szavát, az ő tanúságát, mert igazmondó (vö. Jn 6,30). „Hiszünk Jézusban”, amikor személyesen

befogadjuk életünkbe, és ráhagyatkozunk azáltal, hogy a szeretetben ragaszkodunk hozzá és követjük, végig az úton (vö. Jn 2,11; 6,47; 12,44).

Hogy megismerését, befogadását és követését lehetővé tegye számunkra, Isten Fia magára öltötte emberi testünket, s ezáltal a látás, amellyel az Atyát látja, emberivé is vált, egy az időben végigjárt úton. A keresztény hit az Ige megtestesülésébe és testi feltámadásába vetett hit; hit abban az Istenben, aki annyira közel jött hozzánk, hogy belépett a történelmünkbe. A hit Isten Fiában – aki a Názáreti Jézusban emberré lett – nem szakít el a valóságtól, hanem lehetővé teszi, hogy megértsük annak legmélyebb jelentését, felfedezzük, mennyire szereti Isten és szüntelenül maga felé irányítja ezt a világot; ez vezeti a keresztény embert arra az elkötelezettségre, hogy elszántabban járja földi életének útját.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Jn 6, 41-51) kisebb kihagyással az előző vasárnapit folytatja, s az égi kenyér gondolatát mélyíti el. Megjelenik az örök élet, valamint a Fiú és az Atya bensőséges kapcsolata is: „Mindenki, aki hallgat az Atyára és tanul tőle, hozzám jön. Nem mintha valaki is látta volna az Atyát, csak aki az Istentől van, az látta az Atyát. Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hisz bennem, annak örök élete van”. A Fiúban Isten fogadott gyermekei lettünk, a Szentlélek által mi is beléphetünk abba a szeretetkapcsolatba, amely az Atya és a Fiú között van. Ez tükröződik a *kezdő könyörgés*ben is: „Mindenható, örök Isten, bizalommal Atyánknak szólítunk téged. Tökéletesítsd szívünkben a fogadott fiúság lelkületét, hogy a megígért örökséget elnyerjük. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.”

Az *olvasmányban* (1 Kir 19, 4-8) arra láthatunk példát, hogy az Úr kenyérrel táplálja Illés prófétát, hogy ereje legyen küldetéséhez – ezt lelki síkon is értelmezhetjük: a kenyér, több mint pusztán eledel: Isten törődő közelségét tapasztalhatjuk meg benne. Továbbá párhuzamba állítható e történet az Oltáriszentséggel, mely lelki táplálékul szolgál számunkra. A *válaszos zsoltár* (Zsolt 33, 2-3. 4-5. 6-7. 8-9) szintén e tematikához kapcsolódik, s központi gondolatot fogalmaz meg: „Az Úr angyala minden istenfélőt körülsáncol, és megszabadítja őt. Ízleljétek és lássátok, milyen édes az Úr, boldog az az ember, aki őbenne bíz”. A *szentlecke* (Ef 4, 30- 5, 2) főképp a következő sorában kapcsolódik az evangélium szavaihoz: „Mint Isten kedves gyermekei, legyetek az ő követői, és éljétek szeretetben, ahogy Krisztus is szeretett minket, és odaadta magát értünk Istennek jó illatú áldozati adományként”. Az *alleluja vers* (Jn 6,51) az evangéliumból idéz: „Én vagyok az égből szállott élő kenyér, aki eszik ebből a kenyérből, örökké élni fog.”

Az *egyetemes könyörgések* elsősorban az evangélium következő mondatához fűződnek: „Mindenki, aki hallgat az Atyára, és tanul tőle, hozzám jön”. Az első könyörgésben hallhatjuk: „Add kegyelmedet, Urunk, hogy kinyilatkoztatott igédnek

készséges hallgatói legyünk!”. A papi záró fohász pedig így szól: „Add kegyelmedet, hogy engedelmes gyermekeidnek bizonyuljunk, és hűséges tanítványai legyünk szent Fiadnak!”

Mindkét választható *áldozási ének* a kenyér motívumát emeli ki: „Isten népe, magasztald az Urat, mert ő táplál téged a gabona javával.” (Zsolt 147, 12. 14); „Így szól az Úr: > A kenyér, amelyet adok, az én testem a világ életéért.<” (Jn 6, 52- megismétli az evangélium szavait).

Az *áldozás utáni könyörgés* pedig szintén kapcsolódva az evangéliumi mondanivalóhoz, az üdvösségért imádkozik: „Istenünk, a tőled kapott szentségi eledel vétele üdvözítsen minket és erősítsen meg, hogy mindig igazságod fényében járjunk. Krisztus, a mi Urunk által.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

A kenyér, amelyet én adok (540)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/219/comm/565/a-kenyer-amelyet-en-adok-panis-quem-ego-dedero

Tekints, Uram, a Te szövetségedre (619)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/219/gr/825/tekints-uram-a-te-szovetsegedre-respice-domine

GITÁROS ÉNEKEK

Sillye Jenő: Itt vagyok végre, jó Uram

<https://www.youtube.com/watch?v=bbmxJZDHMpY>

Sillye Jenő: Tied vagyunk

<https://www.youtube.com/watch?v=NoOaGqNVFPk>

Testvérek: Tápláló Szent Kenyér

<https://www.youtube.com/watch?v=Ph-CRucFLZI>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Túrmezei Erzsébet: Otthonom

Otthonom a templom.
Ajtaján belépve mindig hazaérek.
Ismerősen csendül fülemben az ének.
Mintha minden hangja simogatás lenne!
Égi Atyám keze simogat meg benne.

Megterített asztal, -
Éhező mellőle sose kel fel éhen.
Megelégedhetik mennyei kenyéren:
élet kenyérével, élet italával,
igében, szentségben Krisztussal magával.

Mesterem műhelye.

Azért keresem fel, hogy kezébe vegyen,
hogy régi emberből új emberré tegyen:
hogy amíg templomát látogatom híven,
templommá formálja egész bűnös szívem.

Otthonom a templom.

Mennyei otthonom halvány földi mása,
drága tükörképe, szent hívogatása.
Míg egykor mennyei hajlékod befogad,
köszönöm, Istenem, földi hajlékodat!

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Örömet lelem-e az Úrban?
- Milyen tanítványa vagyok Istennek?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mindenható, örök Isten, bizalommal Atyánknak szólítunk téged. Tökéletesítsd szívünkben a fogadott fiúság lelkületét, hogy a megígért örökséget elnyerjük. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy sohase feledkezzem meg arról, hogy az örök életre hívtál meg engem is, és add, hogy ennek a reménynek a fényében tudjak élni itt a földön! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

A kenyér, amelyet én adok, az én testem a világ életéért (Jn 6,41–51)

(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- örök életünk van!
- az Úr feltámaszt engem is az utolsó napon.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- az örök élet reményteli fényében éljem a napomat, tegyem a feladataimat, fogadjam a próbatételeket!
- mindig közelebb és közelebb kerüljek Istenhez a rendszeres szentáldozás által!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 19. vasárnap („B” év)
Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Szent Ágoston gondolatait a Biblia dei Padri olasz nyelvű kiadvány alapján Rác Dávid fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Túrmezei Erzsébet: Otthonom – www.honlap.parokia.hu/lap/nyirturaj-reformatus-egyhazkozseg/cikk/mutat/turmezei-e-versei/

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Lívია, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalli Ildikó, Paál Ágnes, Rác Dávid, Rác Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu